

MOT BARNSEXHANDEL

barnets rätt på juristutbildningen

BARNETS RÄTT PÅ JURISTUTBILDNINGEN

En kartläggning av den obligatoriska utbildningen om barnets rättigheter, inklusive kommersiell sexuell exploatering av barn, på Sveriges juristutbildningar.

MOT BARNSEXHANDEL

barnets rätt på juristutbildningen

SAMMANFATTNING

Genom en kartläggning 2012 uppmärksammade ECPAT Sverige och *European Law Student's Association*, ELSA, att det på landets juristutbildningar inte ingick obligatorisk kunskap om barnets rättigheter. ECPAT och ELSA har nu följt upp kartläggningen och undersökt vilken utbildning om barnets rättigheter som erbjuds på juristutbildningens obligatoriska del. Kartläggningen har genomförts på Handelshögskolan i Göteborg och universiteten i Linköping, Lund, Stockholm, Umeå, Uppsala och Örebro, mellan den 11:e september och 9:e oktober 2015.

Projektgrupperna från ELSA har granskat kursplaner, scheman och kurslitteratur. Resultatet visar att utbildning om barnets rättigheter förekommer som enskilda inslag i kurser och i ett fåtal böcker i kurslitteraturen på de flesta av universiteten. Samtliga projektgrupper som deltagit i kartläggningen anser att utbildningen om barnets rättigheter brister på juristutbildningen. Trots att projektgrupperna kan konstatera att utbildning om barnets rättigheter förekommer som enskilda inslag i kurser, och i ett fåtal böcker i kurslitteraturen på de flesta av universiteten, är det inte tillräckligt. Detta kan leda till att Sveriges blivande jurister inte på ett rättssäkert sätt kan tolka, analysera och tillämpa barnets rättigheter i praktiken.

Sverige har ratificerat Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen. Sveriges regering är därmed skyldigt att garantera varje barn som bor eller befinner sig här rättigheterna i konventionen. Med detta och ELSAs kartläggning som bakgrund, kräver ECPAT Sverige att regeringen säkerställer att kunskap om barnets rättigheter och barnsexhandel snarast inkluderas i den obligatoriska grundutbildningen för Sveriges blivande jurister. Det minskar risken för brister i rättsprocessen.

MOT BARNSEXHANDEL

barnets rätt på juristutbildningen

INNEHÅLL

1. INLEDNING	4
2. METOD OCH PROBLEMFORMULERING	4
2.1 PROBLEMFORMULERING	4
2.2 METOD	4
2.3 CENTRALA BEGREPP I KARTLÄGGNINGEN	4
3. PRESENTATION AV KARTLÄGGNING OCH SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPPERNA .	6
3.1 HANDELSHÖGSKOLAN I GÖTEBORG, GÖTEBORGS UNIVERSITET	6
3.1.1 SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPP HANDELSHÖGSKOLAN I GÖTEBORG	6
3.2 LINKÖPINGS UNIVERSITET	6
3.2.1 SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPP LINKÖPINGS UNIVERSITET	7
3.3 LUNDS UNIVERSITET	7
3.3.1 SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPP LUNDS UNIVERSITET	8
3.4 STOCKHOLMS UNIVERSITET	8
3.4.1 SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPP STOCKHOLMS UNIVERSITET	9
3.5 UMEÅ UNIVERSITET	9
3.5.1 SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPP UMEÅ UNIVERSITET	10
3.6 UPPSALA UNIVERSITET	10
3.6.1 SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPP UPPSALA UNIVERSITET	10
3.7 ÖREBRO UNIVERSITET	11
3.7.1 SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPP ÖREBRO UNIVERSITET	11
3.8 SLUTSATS	12
4. REKOMMENDATION	12

MOT BARNSEXHANDEL

barnets rätt på juristutbildningen

1. INLEDNING

ECPAT Sverige har identifierat kunskap som en av förutsättningarna för att nå visionen om en värld fri från kommersiell sexuell exploatering av barn, barnsexhandel. ECPAT arbetar för att kunskap om barnets rättigheter, inklusive barnsexhandel, ska ingå i den obligatoriska utbildningen för de studenter som i sitt yrke kommer att arbeta för eller med barn.

Tillsammans med *European Law Student's Association*, ELSA, har ECPAT sedan 2003 genomfört utbildningar för blivande jurister.

Genom en kartläggning 2012 uppmärksammade ECPAT och ELSA att det på landets juristutbildningar inte ingick obligatorisk kunskap om barnets rättigheter. ECPAT har nu följt upp kartläggningen från 2012 tillsammans med ELSA för att återigen ta upp debatten om att denna kunskap ska vara ett obligatoriskt inslag på samtliga grundutbildningar för de som kommer att arbeta med eller för barn i sina framtida yrken, specifikt jurister.

2. METOD OCH PROBLEMFÖRMULERING

Kartläggningen har genomförts av en projektgrupp bestående av juriststudenter från Handelshögskolan i Göteborg och universiteten i Linköping, Lund, Stockholm, Umeå, Uppsala och Örebro. Projektgruppen har grundläggande kunskap om barnets rättigheter och kommersiell sexuell exploatering av barn.

2.1 PROBLEMFÖRMULERING

Vilken utbildning om barnets rättigheter erbjuds på juristutbildningens obligatoriska del, termin ett till sex?

2.2 METOD

För att undersöka problemformuleringen har ELSA, i samråd med ECPAT, valt att använda en kvalitativ metod. Data som har granskats är kursplaner, scheman och kurslitteratur. Denna data har sedan analyserats utifrån projektgruppens perspektiv. De universitet som har kartlagts har inte getts möjlighet att kommentera resultaten av kartläggningen. Projektgrupperna har inte jämfört sina resultat utan varje resultat presenteras separat. Kartläggningen har utförts mellan den 11/9 – 9/10, 2015.

ECPAT har valt att avgränsa kartläggningen till juristutbildningens obligatoriska del och inte de valbara kurserna. Om projektgrupperna inte har hittat inslag av barnets rättigheter har de haft möjlighet att komma med förslag på kurser där barnkonventionen bör implementeras.

2.3 CENTRALA BEGREPP I KARTLÄGGNINGEN

Barnsexhandel

MOT BARNSEXHANDEL

barnets rätt på juristutbildningen

Barnsexhandel, eller kommersiell sexuell exploatering av barn, är ett samlingsbegrepp som innefattar all handel med barn för sexuella syften: dokumenterade sexuella övergrepp på barn (så kallad barnpornografi), utnyttjande av barn som säljs i Sverige eller i samband med resande och människohandel med barn för sexuella ändamål.

Barnets perspektiv

Det enskilda barnets perspektiv innebär att barnet uttrycker sina åsikter om sig själv och sitt liv. Som vuxen kan du aldrig ha barnets perspektiv.

Barnperspektiv

När vuxna försöker se en situation utifrån barnets perspektiv eller synvinkel, försöker förstå barnet och handla med barnets bästa i åtanke.

Barnrättsperspektiv

Barnet uttrycker sitt perspektiv och den vuxne tolkar barnets perspektiv utifrån de rättigheter och den barnsyn som finns i barnkonventionen, ser varje barn som kompetenta individer, experter på sin egen tillvaro och jämlika vuxna. Ett barnrättsperspektiv utgår från de rättigheter som finns i barnkonventionen och svensk lagstiftning.

När den vuxne har ett barnperspektiv behöver detta nödvändigtvis inte innebära att barnets egen åsikt har utretts till skillnad från ett barnrättsperspektiv då detta är ett krav.

Barnprostitution

Ordet ”barnprostitution” återfinns inte i svensk lagstiftning, men används ofta för att beskriva köp av sexuell handling av barn. Ansvaret för brottet ska ligga hos den vuxne vilket innebär att barn inte kan prostituera sig, utan endast utnyttjas i kommersiell sexuell exploatering.

Barnpornografi

I svensk lagstiftning kallas sexuella övergrepp som dokumenterats med fotografi eller film för ”barnpornografi”. Termen ”barnpornografi” är missvisande då pornografi beskriver en laglig verksamhet som har för avsikt att ske mellan vuxna i samförstånd, medan ett barn inte kan ge medgivande till sexuell exploatering.

Handel med barn

Människohandel innebär att människor köps och säljs för att exploateras. Det kan röra sig om till exempel sexuell exploatering eller tvångsarbete. En stor del av människohandeln offer är barn som exploateras i sexhandel. Fördelen med att handla med barns kroppar är att de kan säljas om och om igen. Barnen reduceras till varor som värderas i pengar. Människohandeln pågår både globalt och regionalt och kan även ske inom ett lands gränser.

MOT BARNSEXHANDEL

barnets rätt på juristutbildningen

3. PRESENTATION AV KARTLÄGGNING OCH SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPPERNA

I det här avsnittet presenterar projektgruppen från ELSA kartläggningen av utbildningen om barnets rättigheter på den obligatoriska delen av juristutbildningen på samtliga universitet där studenter kan ta en juristexamen. Universiteten har granskats separat och inslagen av barnets rättigheter presenteras i kronologisk ordning utifrån termin och följs av projektgruppens slutsatser.

3.1 HANDELSHÖGSKOLAN I GÖTEBORG, GÖTEBORGS UNIVERSITET

På juristutbildningen på Handelshögskolan i Göteborg läses kursen Offentlig rätt under termin ett. Där behandlas mänskliga rättigheter, men barnets särskilda rättigheter tas inte upp.

Den tredje terminen består av familje- social- och miljö rätt, varav en delkurs behandlar social familjerätt. Under denna delkurs används Anna Singers bok *"Barnets bästa – Om barns rättsliga ställning i familj och samhälle"*.¹ Kursen fokuserar på barnet ur ett familjerättsligt perspektiv och behandlar vikten av ett barnperspektiv, men kursplanen eller kurslitteraturen behandlar inte barnrättsperspektivet vilket är viktigt i sammanhanget. I boken omnämns sexuell exploatering av barn, men i målen för kursen specificeras ingenting om barnrätt.

3.1.1 SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPP HANDELSHÖGSKOLAN I GÖTEBORG

Jurister förväntas försvara barnets rättigheter och upprätthålla barnkonventionen och dess fakultativa protokoll, men ges inte de verktyg som krävs för uppgiften. Eftersom juriststudenterna inte får någon undervisning i vikten av barnrättsperspektivet, är det projektgrupp Göteborgs mening att det saknas kunskap för att på ett korrekt sätt applicera barnkonventionen i mötet med det enskilda barnet. Det är ett brott mot konventionens andra artikel, om att garantera barnets rättigheter, och sätter rättssäkerheten på spel.

3.2 LINKÖPINGS UNIVERSITET

På Linköpings universitets juristprogram finns det inte något inslag av barnrätt på de obligatoriska kurserna under termin ett till sex, varken på föreläsningar, seminarium eller i kurslitteratur.

De affärsjuridiska programmen skiljer sig från de som leder fram till en traditionell kandidatexamen i juridik. De affärsjuridiska programmen har en inriktning mot samspelet mellan ekonomi och juridik. Affärsjuristerna får ett proaktivt tänkande med sig när det

¹ Singer, Anna, *Barnets bästa – Om barns rättsliga ställning i familj och samhälle*, 6:e upplagan, Norstedt juridik. Stockholm 2012.

MOT BARNSEXHANDEL

barnets rätt på juristutbildningen

kommer till det framåtblickande företagsperspektivet, vilket skiljer kursutbudet från andra juristutbildningar.

3.2.1 SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPP LINKÖPINGS UNIVERSITET

Studenterna på de affärsjuridiska programmen har efter tre års grundstudier i juridik inte utbildats i att förstå och tolka barnkonventionen eller att arbeta utifrån ett barnrättsperspektiv. Det är projektgrupp Linköpings uppfattning att det finns möjligheter att implementera barnrätt på flera av de obligatoriska kurserna under termin ett till sex. Exempel på kurser som kan dra nytta av inslag av barnrätt är Straffrätt och ekonomiska brott under termin tre, Ekonomisk familjerätt och Offentligrätt med EU-rätt under termin ett och två. I kursen Straffrätt saknas behandling av det fakultativa protokollet om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi.

Undervisning av barnrättsperspektivet och hur en rent praktiskt arbetar utifrån ett sådant skulle platsa på kursen Ekonomisk familjerätt. Även på kursen Offentligrätt med EU-rätt skulle barnrätt kunna införas som en del av kursen, framför allt behandlingen av barnkonventionen.

Att även affärsjurister får med sig grundläggande kunskap i barnrätt är viktigt, inte enbart för att bredda utbildningen men också för att arbetsmarknaden för affärsjurister utgörs av bland annat juristbyråer och myndigheter där kunskap om barnets rättigheter är en förutsättning.

3.3 LUNDS UNIVERSITET

Av den insamlade datan från terminerna ett till sex finns ingenting som berör barnrätt under termin ett eller två. På termin tre läser juriststudenterna vid Lunds universitet Civilrättens sociala dimension, som behandlar bland annat äktenskapsrätt, föräldrarätt och arvsrätt. En av böckerna som utgör obligatorisk kurslitteratur är "*Barn- och föräldrarätt*"². Den har ett tydligt fokus på barnets rättsliga ställning gentemot familj och anhöriga och barnets bästa behandlas grundligt. Utöver nämnda litteratur innehåller termin tre en föreläsning om barnets bästa och ett temaseminarium, vilket genomförs som ett rättegångsspel. Fokus för seminariet ligger på barnets bästa och hur mycket barnets åsikter ska beaktas vid en konflikt mellan vårdnadshavare. Barnkonventionen nämns aldrig utan utgångspunkten ligger i 6:e kapitlet 2:a § föräldrabalken (1949:381).

Under termin fyra behandlas offentlig rätt och här finns obetydliga inslag av barnrätt. Bland annat nämns barn i fråga om socialtjänstlagen och lagen om vård av unga.

² Saldeen, Åke, *Barn- och föräldrarätt*, 7:e upplagan,ustus förlag, Uppsala 2013
ECPAT Sverige
info@ecpat.se
www.ecpat.se

MOT BARNSEXHANDEL

barnets rätt på juristutbildningen

På både termin fem och sex saknas obligatoriska inslag av barnrätt.

3.3.1 SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPP LUNDS UNIVERSITET

Barnkonventionen berörs ytterst lite och studenter kommer inte i kontakt med det faktiska dokumentet. Det finns få tillfällen där barnrättsperspektivet är föremål för en genomgående analys vilket inte ger studenterna nödvändig kunskap för att senare kunna arbeta utifrån det.

Handel med barn, barnprostitution och barnpornografi är frågor som aldrig lyfts vid utbildningen och det är högst osannolikt att studenterna vet hur de ska arbeta utifrån det fakultativa protokollet till barnkonvention.

Många juriststudenter kommer efter avslutad utbildning ha högt uppsatta positioner i samhället där bristande kunskap om barnets rättigheter och barnsexhandel är oförsvarbart.

3.4 STOCKHOLMS UNIVERSITET

Under termin ett finns inslag av barnets rättigheter genom behandling av mänskliga rättigheter på regional och global nivå, rättskällor som Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, EKMR, och FN-konventioner inklusive barnkonventionen. Trots att barnrätt berörs i detta sammanhang är det i liten grad. Till exempel behandlas mäns våld mot kvinnor i samband med prostitution, men huruvida barn drabbas nämns inte.

På termin tre behandlas barnrätt i en familjerättslig kontext, specifikt i kursboken *"Barnrättens grunder"*³, där barnkonventionen presenteras. I kursen betonas barnets bästa i samband med vårdnadstvist och kopplar detta begrepp till barnkonventionen. Barnrätt förekommer på två föreläsningar samt ett seminarium där rättsfall rörande barnets bästa diskuteras.

Under termin fyra innehåller kursen Straffrätt en föreläsning om sexualbrott, innefattande brotten våldtäkt mot barn, sexuellt utnyttjande av barn samt sexuellt övergrepp mot barn. Dessa brott behandlas även under ett seminarium. Föreläsningen om EU och EKMR berör EU:s kompetens avseende allvarlig gränsöverskridande brottslighet, som sexuellt utnyttjande av barn.

I kursen Internationell privaträtt under termin fem läses internationell barnrätt, som också har ett eget seminarietillfälle. I kursen Processrätt berörs barnperspektivet i några avseenden, såsom vid särskild företrädare, förhörsteknik och vittnen. Vidare berörs ämnet under kursen

³ Schiratzki, Johanna, *Barnrättens grunder*, 5 upplagan, Studentlitteratur, Lund 2014.

MOT BARNSEXHANDEL

barnets rätt på juristutbildningen

Folkrätt, där mänskliga rättigheter är ett återkommande tema. Barnkonventionen behandlas i detta sammanhang som en del av folkrättsliga rättskällor.

Under termin sex tar kursen i Förvaltningsrätt upp barnperspektivet genom diskussion kring socialtjänstlagen och lagen om vård av unga. Kursen behandlar vidare migrationsrätt med betoning på bedömning av situationer som rör barn, där barn belyses som extra skyddsvärda vid till exempel utvisningsbeslut.

3.4.1 SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPP STOCKHOLMS UNIVERSITET

I kurserna under termin tre tillgodoses behovet av barnrättsperspektivet. Dock inkluderas barnrätt sällan eller inte alls i examinationen, varför studenter har viss benägenhet att fokusera mindre på detta inslag.

Det finns många kurser på juristprogrammet där kunskap om barnkonventionen kan förmedlas. Kursen Straffrätt har en unik position för behandling av barnsexhandel som fenomen och brott. Kursen innehåller inslag av barnperspektiv när särbehandling och unga lagöverträdare tas upp inom straffrätten. I kursen tas brotten våldtäkt mot barn, sexuellt utnyttjande- och övergrepp mot barn upp, vilket blir representationen av barnrätt.

Projektgrupp Stockholm anser trots detta att barnrätt behandlas i för liten utsträckning. Vissa grova brott som handel med barn och barnprostitution, har ett obefintligt utrymme. Baserat på insamlad data är existensen av det fakultativa protokollet till barnkonventionen om handeln med barn, barnprostitution och barnpornografi, vilket ratificerades av Sverige 2007, inte bekant för juriststudenterna vid Stockholms universitet.

3.5 UMEÅ UNIVERSITET

Under termin ett till sex berörs inte barnkonventionen i någon större utsträckning på Umeå universitets juristutbildning. I kursen Familjerätt på termin tre nämns barnkonventionen i boken "*Barnrättens grunder*"⁴ som ingår i den obligatoriska kurslitteraturen. Barnkonventionen behandlas dock inte under seminarierna.

På termin tre får studenterna kunskap om vilka rättigheter barnet har i förhållande till sina föräldrar, förmyndare och vårdnadshavare enligt den svenska lagstiftningen.

Under termin fyra får studenterna kunskaper om olika perspektiv: kvinnoperspektiv, brottsofferperspektiv och barnperspektiv, samt hur dessa kan användas i förhållande till straffrätten. Under terminen berörs även vissa straffrättsliga bestämmelser ur ett barnperspektiv, till exempel under en föreläsning om mäns våld mot kvinnor och barn i nära

⁴ Schiratzki, Johanna, *Barnrättens grunder*, 5 upplagan, Studentlitteratur, Lund 2014.
ECPAT Sverige
info@ecpat.se
www.ecpat.se

MOT BARNSEXHANDEL

barnets rätt på juristutbildningen

relationer. Däremot behandlas inte handel med barn, barnprostitution eller barnpornografi. Dessa berörs inte heller under någon av de andra obligatoriska kurserna på juristprogrammet.

Barnets rättigheter och de verktyg som behövs för att kunna analysera en bestämmelse utifrån ett barnrättsperspektiv tas upp under olika delar av utbildningen.

3.5.1 SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPP UMEÅ UNIVERSITET

Projektgrupp Umeå drar slutsatsen att studenterna får viss kännedom om barnkonventionen, men inte tillräckligt för att kunna tolka, analysera och tillämpa den. Undervisningen i barnrätt är förhållandevis liten och det finns i kursplanerna för termin ett till sex inte någon målsättning om att studenterna efter avslutade studier ska ha kunskap om barnets rättigheter.

3.6 UPPSALA UNIVERSITET

Under utbildningen blir studenterna tilldelade ett ämne kring vilket de ska skriva en promemoria. Inget av de ämnen som delas ut under termin ett, två, fyra eller fem går specifikt in på barnkonventionen. Däremot finns sådana ämnen på termin tre och sex. Att det under dessa terminer förekommer ämnen om barnrätt innebär dock bara att ett fåtal av studenterna har möjlighet till fördjupning i detta, eftersom bara några få blir tilldelade samma ämne.

Av kursmålet för Civilrätt under termin tre framgår att studenterna ska lära sig om den rättsliga relationen mellan barn och föräldrar, främst inom föräldrabalkens (1949:381) ramar. Kursen Familjerätt fokuserar till stor del på principen om barnets bästa, som också stadgas i barnkonventionens tredje artikel.

Under termin fyra läser studenterna Straffrätt där sexualbrott mot barn, kapitel 6, 4 – 10 §§ i brottsbalken berörs (1962:700).

I kursen Socialrätt på termin sex ingår rättsställningen mellan barn och föräldrar i utbildningen, samt barn och ungdomars rättigheter. Trots detta studeras inte barnkonventionen på ett djupare plan under termin tre och sex.

3.6.1 SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPP UPPSALA UNIVERSITET

Projektgrupp Uppsala menar att det är aktuellt att ta upp barnkonventionen under kursen Civilrätt under termin tre, då till exempel artikel 9 i barnkonventionen handlar om den rättsliga relationen mellan barn och föräldrar. I kursen Straffrätt under termin fyra skulle det fakultativa protokollet om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi lämpligen kunna tas upp.

MOT BARNSEXHANDLEN

barnets rätt på juristutbildningen

En trolig anledning till att barnkonventionen får så pass lite plats på juristutbildningen är att brott mot konventionen inte medför några rättsliga sanktioner. På så vis kan tillämpningsområdet av barnkonventionen verka smalt för en jurist. Om utbildningen skulle förändras så att barnkonventionen fick en mer central roll skulle framtidens jurister ges möjlighet att tolka och förstå konventionen, vilket inte ges idag. Det skulle också ge juristerna möjlighet att påverka rättsläget både nationellt och internationellt.

3.7 ÖREBRO UNIVERSITET

Materialet visar att varken kursbeskrivningar eller scheman omfattar tydliga målsättningar om kunskap om barnets rättigheter, för kurserna i sig eller juristprogrammet som helhet. Av sex terminer förekommer specifik litteratur om barnets rättigheter endast på en termin, vilken innefattar "*Barnrättens grunder*".⁵ Boken behandlar civilrättsliga regler om barn och föräldrars legala relationer, barnkonventionen och begreppet "barnets bästa", ett grundläggande rättssäkerhetsbegrepp.

Utöver detta nämns barnkonventionen i litteratur på termin ett och fem, i kurser som behandlar mänskliga rättigheter.

Barnets rättigheter behandlas också på termin två i samband med genomgång av familjerätt. Barnets rättigheter tas då upp i relation till bland annat adoptionsfrågor och vårdnadstvister. Inslag av barnets rättigheter förekommer här för att påvisa barnets särskilda rättigheter och ställning, eller för att klarlägga "barnets bästa" i sammanhanget.

Utöver det dessa kurser kan inslag av barnrätt med stor sannolikhet förekomma vid behandling av folkrätten och då särskilt vid genomgång av barnkonventionen, i förvaltningsrätten vad gäller exempelvis tvångsomhändertagande av barn, i straffrätten vad gäller sexualbrott mot barn samt processrätten i fall av förhörstekniker. Kursplaner, scheman eller kurslitteratur omfattar dock inte barnsexhandel som en del av undervisningen.

3.7.1 SLUTSATSER FRÅN PROJEKTGRUPP ÖREBRO UNIVERSITET

Projektgrupp Örebro menar att barnrätt endast är ett sidospår när studenterna läser om andra rättsområden, för att visa specifika principer och rättigheter. Detta leder till kunskapsbrist som kan äventyra en säker rättstillämpning, eftersom juristen inte är utbildad i att arbeta utifrån ett barnrättsperspektiv.

Juristprogrammet syftar till en bred juridisk kunskapsbas och vissa kurser lämpar sig inte för barnrättsperspektiv, till exempel fordringsrätt och skatterätt. Dock finns ett betydligt större utrymme för barnrättsperspektivet i fler kurser än idag. Det gäller i synnerhet kursen Straffrätt, där barnsexhandel också bör behandlas i samband med sexualbrott mot barn.

⁵ Schiratzki, Johanna, *Barnrättens grunder*, 5 upplagan, Studentlitteratur, Lund 2014.
ECPAT Sverige
info@ecpat.se
www.ecpat.se

MOT BARNSEXHANDEL

barnets rätt på juristutbildningen

Projektgrupp Örebro drar därför slutsatsen att studenterna efter sex terminer på juristprogrammet vid Örebro universitet, inte har tillräckliga kunskaper för att möta eller företräda barnet i en rättsprocess om studenten inte fördjupar sig på eget initiativ. Studenterna får bara den kunskap som krävs, men inte den kunskap som behövs.

3.8 SLUTSATS

Projektgrupperna från samtliga av universiteten som erbjuder juristutbildning i Sverige har i den här kartläggningen presenterat vilken utbildning om barnets rättigheter som erbjuds på juristutbildningens obligatoriska del, termin ett till sex. Slutsatsen är att på de flesta av universiteten förekommer utbildning om barnets rättigheter som enskilda inslag i kurser och i ett fåtal böcker i kurslitteraturen. Samtliga projektgrupper som deltagit i kartläggningen anser att utbildningen om barnets rättigheter brister på juristutbildningen. Trots att projektgrupperna kan konstatera att utbildning om barnets rättigheter förekommer som enskilda inslag i kurser, och i ett fåtal böcker i kurslitteraturen på de flesta av universiteten, är det inte tillräckligt. Detta leder till att studenterna efter att ha avslutat den obligatoriska delen av juristprogrammet inte på ett rättssäkert sätt kan tolka, analysera och tillämpa barnrättsperspektivet i praktiken.

Av samtliga universitet var det endast projektgruppen från Stockholms universitet som ansåg att barnrättsperspektivet tillgodoses men även denna projektgrupp ansåg att barnrätt behandlas i för liten utsträckning.

På Linköpings universitet fanns det inte något inslag av barnrätt på de obligatoriska kurserna under termin ett till sex, varken på föreläsningar, seminarium eller i kurslitteratur.

När det gällde barnsexhandel förekommer viss utbildning om sexualbrott mot barn under straffrätt, vanligtvis brotten våldtäkt mot barn, sexuellt utnyttjande av barn samt sexuellt övergrepp mot barn. Det fakultativa protokollet till barnkonventionen om handeln med barn, barnprostitution och barnpornografi, vilket ratificerades av Sverige 2007, lyfts inte på utbildningen på något universitet och det är högst osannolikt att studenterna vet hur de ska arbeta utifrån det fakultativa protokollet till barnkonvention.

4. REKOMMENDATION

Utifrån ELSAs kartläggning kräver ECPAT Sverige att regeringen säkerställer att kunskap om barnets rättigheter och barnsexhandel snarast inkluderas i den obligatoriska grundutbildningen för Sveriges blivande jurister.

Kunskap om barnsexhandel är högst relevant för framtidens jurister att ta med sig in i arbetslivet. Målet med juristutbildningen är att studenten ska visa den kunskap och förmåga som krävs för att arbeta inom yrken där juristexamen är ett krav. Jurister ska även kunna göra bedömningar med hänsyn till mänskliga rättigheter.